

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษา
ได้ทำการศึกษาเอกสารรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นมีความสำคัญมากในทาง จิตวิทยาสังคม และ การสื่อสาร โดยมีการ
ใช้ คำนี้อย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ความคิดเห็น นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่าน
ให้ความหมายไว้ดังนี้

สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2520 : 104) กล่าวว่าไว้ว่า เราไม่สามารถ
แยกทัศนคติและความคิดเห็นออกจากกันได้ เพราะทัศนคติและความคิดเห็นมีลักษณะ
คล้าย ๆ กัน แต่ความคิดเห็นจะไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ

สงวน สิทธิเลิศอรุณ (2524 : 99) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็น คือการแสดงออก
ซึ่งวิจาร์ณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นมีความหมายแคบกว่าเจตคติ
ด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้านการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์
และสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้ อาจได้รับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่น ๆ ได้

อุทัย หิรัญโต (2531 : 33) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็นของคนมีหลายระดับ คือ ผิวเผิน
ก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ (Attitude) นั้นเป็นความคิดเห็นอย่าง

ลึกซึ้งและติดตัวไปเป็นเวลานาน เป็นความคิดเห็นทั่วๆ ไปไม่เฉพาะอย่าง ซึ่งมีประจำตัวบุคคลทุกคน ส่วนความคิดเห็นที่ไม่ลึกซึ้งและเป็นความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เวลาสั้นๆ เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อย เกิดขึ้นง่ายแต่สลายเร็ว

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2533 : 78) กล่าวว่าไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติ การที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนั้นการวัดความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 231) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจ ที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือชั่งน้ำหนักว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้านการพูด หรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์กล่าวคือ ถ้ามีความคิดเห็นไม่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอยหนี หรือต่อต้านในการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ถ้าตัวบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว ย่อมมีโอกาสที่จะแสดงออกต่อพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นมากขึ้น

2. การวัดระดับความคิดเห็น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2531 : 3) กล่าวว่าไว้ว่า การวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกันหลายวิธีแต่ละวิธีที่แพร่หลายมี 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สต์ โตน (Thurston's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบกับตำแหน่งของความคิดเห็นทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วงห่างกัน(Equal-Appearing Intervale)

2. วิธีกัตต์แมน(Guttman's Scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับเห็นทัศนคติสูงต่ำแบบเปรียบเทียบและกันได้จากอันดับต่ำสุดถึงสูงสุด ได้และแสดงถึงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ S-D Scale (Semantic Differential Scale)เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำ คุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้าม(bipolar adjective) เช่น ดี-เลว ชยัน- ชี้เย็บ เป็นต้น

4. วิธีวัดแบบลิเคอร์ท (Likerts's Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดง

ทัศนคติในทางชื่นชอบหรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชื่นชม ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนนเป็น 5,4,3,2,1 ตามลำดับการให้คะแนน positive หรือทาง negative ในทางนี้จะทำการวัดความคิดเห็น โดยวิธีลิเคอร์ท์ (Likerts' Scalae) เพราะเป็นวิธีที่ง่าย สะดวกและนิยมกันทั่วไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า วิธีวัดระดับความคิดเห็น ประกอบด้วย วิธีของเซอร์ส โคน วิธีกัตต์แมนวิธีจำแนกแบบ S-D Scale และ วิธีวัดแบบลิเคอร์ท์ ซึ่งเป็นวิธีการวัดระดับความคิดเห็นที่ผู้สร้างสามารถเลือกสร้างแบบสอบถามได้ตามข้อมูลที่ต้องการคำตอบและง่ายต่อการบันทึกข้อมูล

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ความหมายหลักธรรมาภิบาล

มีองค์กร หน่วยงาน นักวิชาการ และผู้รู้ทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความหมายและนิยามคำว่า ธรรมาภิบาล (Good governance) ไว้หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมองแนวคิดการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับลักษณะการปกครอง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ต้องการผลักดันให้นำแนวคิดนี้ไปปรับใช้ สำหรับองค์กรระหว่างประเทศที่ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

สหประชาชาติ (United Nations and Development Programme :UNDP ; อ้างใน สุดจิต นิमितกุล, 2543 : 26) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานทั้งทางด้าน การเมือง ด้านการบริหารและด้านเศรษฐกิจที่มีกลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ทำให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์และปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และสามารถแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการส่งเสริมหลักนิติธรรมในทุกระดับของการจัดการกิจการของประเทศ เพื่อความมั่นใจว่าจัดลำดับความสำคัญทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และสามารถแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการส่งเสริมหลักนิติธรรมในทุกระดับของการจัดการกิจการของประเทศ เพื่อความมั่นใจว่าจัดลำดับความสำคัญทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม สำหรับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาได้ขึ้นบนความเป็นพ้องต้องกันทางสังคมและเสียงของความยากจนและผู้ด้อยโอกาส

ธนาคารโลก (World Bank, 1989 ; อ้างถึงใน นฤมล ทับจุมพล, 2546 : 64)ซึ่งได้นำแนวคิดนี้ไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ.1989 ในรายงานเรื่อง Sub Sahara : From Crisis to Sustaina Growth โดยกล่าวไว้ว่า Good governance เป็นลักษณะและแนวทางของการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อบริหารจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา เพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้โดยเพิ่มศักยภาพของรัฐบาลให้สามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระรวมทั้งการมีระบบราชการ ฝายนิติบัญญัติ และสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (The Asian Development Bank:ADB, 1998 ; อ้างใน อมรา พงศาพิชญ์ และนิตยา กัทธิตระพันธ์, 2541 : 76) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การมุ่งความสนใจไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทศนะของสหประชาชาติ และธนาคารโลก ธรรมาภิบาลเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยใช้บริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพมีระบบที่ยุติธรรม กระบวนการทางกฎหมายที่อิสระส่วนการนิยามของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย เน้นไปที่องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ในประเทศไทยมีองค์กร หน่วยงานและบุคคลที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลได้ให้ความหมายคำว่า ธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541 : 8) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาลหมายถึง การที่กลไกของรัฐทั้งการเมืองและการบริหารมีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ สะอาด โปร่งใส และรับผิดชอบต่อ เป็นการให้ความสำคัญกับภาครัฐและรัฐบาลเป็นหลัก

ธีรยุทธ บุญมี (2541 :12) กล่าวไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกระบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของกนติ ในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยนั้น และได้มีการปฏิรูปกฎหมาย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นและประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและนักวิชาการ

บรรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 18-34) กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญ หมายถึง ระบบ โครงสร้างและกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้น ระหว่าง ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคปัจเจกชน และครอบครัว ภาคต่างประเทศเพื่อให้ภาคต่างๆ ของสังคมพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุขโดย เป้าหมายของธรรมนูญก็คือ การพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ธรรมนูญมีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคในสังคม ไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง โครงสร้างและกระบวนการ ของธรรมนูญที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้จะต้องเป็น โครงสร้างและกระบวนการที่วาง กฎเกณฑ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศที่ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน หรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชน และครอบครัวมีส่วนร่วมกันผืนกพลัง ขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้าโดยจะต้องมีกฎเกณฑ์ เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาค กฎเกณฑ์นี้อาจประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎและข้อบังคับรวมถึงกฎเกณฑ์ที่ไม่ได้เป็นลายลักษณ์อักษรอื่น อาทิ กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียมประเพณีทางศาสนาทางศีลธรรม หรือจริยธรรม ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้างสิทธิและการยอมรับในสวนร่วม ของแต่ละภาค

ประมวล รุจนเสรี (2542 : 48) กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญ คือ การปรับวิถีคิด วิธีบริหารของประเทศไทยเสียใหม่ทั้งระบบ โดยการกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมา เพื่อทุกคน ทุกฝ่ายในประเทศจะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนา นำแผ่นดินไปสู่ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและ ก้าวไกล

วรภัทร โทชนะเกษม (2542 : 11-17) กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญ หมายถึง การกำกับ ดูแลที่ดีหรือหมายถึง การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของที่จะปกป้องดูแลผลประโยชน์ของ ตนเองโดยผ่านกลไกที่เกี่ยวข้องในการบริหารโดยหัวใจสำคัญของ Good Governance คือ ความโปร่งใส ความยุติธรรม และความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ธี (2550 : 10) กล่าวไว้ว่า ธรรมนูญเป็น กลไกเครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชนอย่างจริงจังต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหาร

ที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ความหมายและคำนิยามของคำว่า ธรรมนูญมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะการปกครอง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ของประเทศและองค์กรต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามคำนิยามต่าง ๆ เหล่านี้มักจะมีหลักการที่สำคัญที่ตรงกันจะต่างกันบ้างก็เป็นเรื่องของรายละเอียดหรือเป็นเรื่องของถ้อยคำสำนวน ธรรมนูญ หมายถึง การปกครองด้วยหลักการบริหารจัดการที่ดีงาม โดยเป็นเรื่องของการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติโดยส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล การตัดสินใจ การตรวจสอบ ลดการทุจริตคอร์รัปชันลง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคในสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาชน

2. องค์ประกอบหลักธรรมนูญ

แม้ว่าความหมายหรือวัตถุประสงค์จะส่งเสริมการนำหลักธรรมนูญมาใช้ของหน่วยงานต่าง ๆ จะมีความต่างกันไป เพราะการปกครองตามหลักธรรมนูญมีหลากหลายวิธีการ อาจไม่มีวิธีที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว และองค์ประกอบของหลักธรรมนูญนั้นก็ได้มีการกำหนดไว้แตกต่างกันไป แต่องค์ประกอบที่แตกต่างกันไปในนั้นจะมีองค์ประกอบร่วมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างหลักธรรมนูญ ซึ่งจะหยิบยกองค์ประกอบของหลักธรรมนูญ มาพิจารณาดังต่อไปนี้

2.1 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 ดังกล่าว มีความมุ่งหมายในการนำวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหาร ระบุว่าธรรมนูญมีองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 : 2)

2.1.1 หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2.1.2 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและ

เท่าเทียมมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

2.1.3 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ในด้านต่าง ๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

2.1.4 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้างกลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

2.1.5 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

2.1.6 หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ใจจริง ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

2.2 กระทรวงมหาดไทย เน้นไปในทางด้านการบริหาร การปกครอง การพัฒนาและการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นสายงานที่กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบโดยตรงว่า องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทยมี 11 องค์ประกอบ การมีส่วนร่วม ความยั่งยืน สิ่งที่ชอบธรรม ความโปร่งใส ความเป็นธรรม และความเสมอภาค ความรู้ และทักษะของเจ้าหน้าที่ ความเสมอภาคทางเพศ ความอดทนอดกลั้น หลักนิติธรรม ความรับผิดชอบ และการเป็นผู้กำกับดูแล ได้แก่ (สุจิตต์ นิमितกุล, 2543 : 13-14)

2.2.1 การมีส่วนร่วมเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสาน เพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน

2.2.2 ความยั่งยืนมีการบริหารงานที่อยู่บนหลักความสมดุลทั้งในเมืองและชนบท ระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติ

2.2.3 ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ชอบว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรมให้การยอมรับการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และพร้อมที่จะยอมสูญเสีย ประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน

2.2.4 มีความโปร่งใสของข้อมูลต่างๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินการและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยอย่างชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

2.2.5 ส่งเสริมความเป็นธรรม และความเสมอภาค มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีการระบบการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

2.2.6 มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากร และวิธีการบริหารกิจการสังคมที่ดี เจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานจะต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับการงานได้และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกหน่วยงานยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน

2.2.7 ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

2.2.8 การถอดทอนอคคณัณ และการยอมรับต่อทัศนัะที่หลากหลาย รวมทั้งต้องยุติข้อขัดแย้งด้วยเหตุผลหาจุดร่วมที่ทุกฝัายยอมรับร่วมกันได้

2.2.9 การดำเนินการตามหลัก พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม

2.2.10 ความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

2.2.11 การเป็นผู้กำกับดูแล แทนการควบคุม โดยงานบางอย่างไปให้องค์กรท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด หรืองานอย่างก็ีต้องแปรรูปไปให้เอกชนดำเนินการแทน

2.3 หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนข้าราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 สรุปไว้ว่า ธรรมาภิบาลประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม โดยมีองค์ประกอบของสำนักงาน ก.พ. เน้นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล และการให้บริการของรัฐ ซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้ (บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. 2550 : 17-18)

2.3.1 หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเองเข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่างๆ

2.3.2 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐละเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ

2.3.3 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การได้รับการยอมรับ และความพอใจจากผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

2.3.4 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิผลทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ

2.3.5 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่างๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชน ในการดำเนินการเรื่องต่างๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

2.3.6 หลักคุณธรรม ได้แก่ การร้องเรียน หรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดี มีการบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และมีระเบียบวินัย

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการปฏิบัติตาม โดยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในทุก ๆ ด้านทุกระดับ โดยมีกลไกการบริหารที่เชื่อมโยงกับภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนอย่างสอดคล้องและเป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และอยู่บนพื้นฐานหลัก 6 ประการ

3. การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

การบริหารงานในรูปแบบของธรรมาภิบาลนั้นจะเน้นที่การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง ไม่ล้มละลาย ไม่เสี่ยงต่อความเสียหาย พนักงานมีความมั่นใจในองค์การว่าสามารถปฏิบัติงานในองค์การได้ในระยะยาว การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารนั้น เพื่อให้้องค์การมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม ปัจจุบันการบริหารงานในภาครัฐได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมากในเรื่องของความโปร่งใสในการดำเนินงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของรัฐก็เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง ซึ่งสิ่งที่จำเป็นในการบริหารงานของหน่วยงานในภาครัฐ ได้แก่(สำนักประชาสัมพันธ์ เขต 1 ขอนแก่น, 2553 : เว็บไซค์)

3.1 การรับผิดชอบตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ คือ บุคคล องค์กร และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการภายใต้กรอบของกฎหมาย

3.2 ความโปร่งใส
ความโปร่งใส หมายถึง การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ อยู่บนกฎระเบียบชัดเจน การดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้น สาธารณชนสามารถรับทราบ และมีความมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานของรัฐนั้นมาจากความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของนโยบาย

3.3 การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบ

การที่องค์กรภาครัฐใช้อำนาจหน้าที่หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัว เหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบทั้งต่อองค์กรภาครัฐเอง และองค์กรในภาคเอกชน การปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานและการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบราชการจะเป็นเครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

3.4 การสร้างการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิด โอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานของสถาบัน การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานของรัฐ ได้เป็นอย่างดี

3.5 การสร้างกรอบทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ธรรมาภิบาลมีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎหมาย โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีกฎหมายที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจนและมีผลบังคับใช้ได้จะเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบการปกครองเพื่อป้องกันการละเมิด หรือฝ่าฝืน การมีระบบกฎหมายที่ดีจะส่งเสริมการปกครองตามหลักนิติธรรม

3.6 การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเวลาที่ทันการ

3.7 ความเห็นชอบร่วมกัน สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ธรรมาภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่างกัน ให้บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์การเป็นหลัก

3.8 ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และคุ้มค่า

3.9 ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้องหลักธรรมาภิบาลจะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กรรู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร บุคคลสามารถมีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์การสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตาม และตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กรเป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงาน และการทำงานในองค์กร และจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐนั้นจะเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

4. ธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง การปรับกลยุทธ์ ทัศนคติวิธีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การเป็น “ราชการยุคใหม่” มุ่งปฏิบัติเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า และให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สำหรับธรรมชาติของ อบต. ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลบางกระเบา. 2553 : เว็บไซต์)

4.1 หลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัย และเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้โดยการออกข้อบัญญัติตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของ ประชาชนเป็นหลักและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน ควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดง ความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือชุมชนทุกหมู่บ้าน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่นๆ เช่น ทำเอกสารแจกจ่ายในการประชุมหรือเสียงตามสาย องค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบัญญัติตำบล รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและถูกต้อง โดยไม่กั้นแก่งหรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ

4.2 หลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ มีระเบียบ วินัย มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง สมารถสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์

ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่างๆ ในสภาพอย่างมีเหตุผลตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมาย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณธรรมสูง เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่าง ๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายไว้ จัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

4.3 หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไก และวิธีการทำงานให้มี

ความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบได้แก่

4.3.1 ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

4.3.2 มติ การประชุมของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบต่อผลได้ผลเสียของประชาชน

4.3.3 มติของสภาที่ผ่าน การรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่นๆที่ประชาชนควรทราบ

4.3.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

4.3.5 ข้อบัญญัติตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของ องค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ

4.3.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่างๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอน การปฏิบัติอย่างไร ต้องใช้เอกสารประกอบอะไร และต้องใช้เวลาานเท่าใด

4.3.7 ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบล

4.3.8 เอกสารการจัดซื้อ-จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา

4.3.9 ข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง

4.3.10 ข้อมูลอื่นๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

4.4 หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่การรับรู้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้ง การตรวจสอบ การประเมินผลงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนมีสิทธิ มีอำนาจในการ ถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้นกฎหมายยังได้ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 มาตรา 287 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

4.4.1 จัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปี โดยให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดการจัดทำแผนพัฒนา โดยร่วมเสนอปัญหา ความต้องการและร่วมเสนอ โครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบกระบวนการ ประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ร่วมกำหนดทิศทาง การพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบลว่าจะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน หลัง

4.4.2 มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาด ไทยว่าด้วย การพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการ จัดซื้อ จัดจ้าง เพื่อให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใสและเป็นธรรม

4.4.3 ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดย องค์การบริหารส่วนตำบลต้องแจ้งวาระ การประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4.3.4 ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติ เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบัญญัติตำบลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542

4.3.5 ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542

4.5 หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ นอกจากนี้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก มีความจริงใจในการนำโครงการ/กิจกรรมที่เสนอโดยประชาชน ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ/กิจกรรมที่บรรลุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ทราบ

4.6 หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการ บริหารงานโดยใช้ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

4.6.1 การดำเนินแผนงาน/โครงการ ต้องจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ควรทำอะไรก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

4.6.2 ในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคาที่ดีกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ได้ จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีงบประมาณเหลือไปดำเนินการ ในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

4.6.3 รณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ใช้จ่ายทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดรวมทั้งจัดกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ให้ใช้ได้ยาวนาน

4.6.4 จัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า โดยอาศัยอำนาจข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

4.6.5 การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ควรจัดทำระเบียบคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.6.6 ควรคำนึงถึงความควรหรือไม่ควรที่จะกระทำ เช่น บางแห่งยังไม่มีความพร้อมใน การจัดเก็บขยะไม่มีรถและพนักงาน แต่กลับใช้งบประมาณซึ่งต้องขยให้ประชาชนเพื่อรองรับขยะ โดยไม่มีผู้จัดเก็บ การใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่ควรกระทำ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล 6 ประการข้างต้นเป็นหลักพื้นฐานที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทาง มีเป้าหมาย และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ภายใต้กรอบของกฎหมาย

ระเบียบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่งจะเป็แนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบลโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของประเทศโดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบออกดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม. 2544 : 169-170)

1.1 รูปแบบ “ สภาตำบล ” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท

1.2 รูปแบบ “ องค์การบริหารส่วนตำบล ” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่แล้วมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และ

เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล ให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบล นับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารงานตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงาน 2 ส่วน ประกอบด้วย (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 : 13-22)

2.1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 3 คน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ 3 ประการ คือ

2.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ข้อร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

เพิ่มเติม

2.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกินจำนวน 2 คน ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ 6 ประการ ดังนี้

2.2.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของข้าราชการ

2.2.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.4 วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.2.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

3. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

3.1 บุคลากรฝ่ายสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่

วันเลือกตั้ง สำหรับประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งมีวาระดำรงตำแหน่งเท่ากับอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 บุคลากรฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 อยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง

3.3 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

3.3.1 พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นข้าราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือจากเงินงบประมาณ หมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดเป็นเงินเดือน

3.3.2 พนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง พนักงานจ้างตามภารกิจ ที่มีลักษณะงานเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการทำงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรืองานที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะของงาน

3.3.3 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอให้ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะประกอบไปด้วยทั้งฝ่ายการเมืองซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและฝ่ายประจำคือ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมาจากการคัดเลือกตามระบบคุณธรรม นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยลูกจ้างและข้าราชการที่มาจากกรร้องขอมาช่วยปฏิบัติราชการ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการบริหาร ซึ่งหากบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพ ย่อมจะทำให้องค์กรที่เพิ่งจะเริ่มบริหารงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 มาตรา 67 บัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีภารกิจและหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นอกจากนี้ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีภารกิจและหน้าที่ในการจัดระบบบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 มาตรา 67 : 25)

4.1 ภารกิจหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่

- 4.1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 4.1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 4.1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4.1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 4.1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 4.1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 4.1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.1.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 4.1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

4.2 ภารกิจและหน้าที่ที่อาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 มาตรา 68 ซึ่งแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเลือกจัดทำได้ตามความจำเป็น และความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่ง ได้แก่ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 68 : 26)

- 4.2.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 4.2.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 4.2.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4.2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ

4.2.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มการเกษตรกรรมและกิจการสหกรณ์

4.2.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

4.2.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

4.2.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

4.2.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

4.2.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

4.2.12 การท่องเที่ยว

4.2.13 การผังเมือง

นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นอื่น จำนวน 31 ประการ ได้แก่ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 : 53-54)

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การตั้งคสมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีการบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมเล่นกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. กระจายความสุข การอนามัยครอบครัว การรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงมหรสพ และสาธารณะอื่นๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่ง และวิศวกรรมจราจร การดูแลที่สาธารณะ
27. การควบคุมอาคาร
28. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
29. การรักษาความสงบเรียบร้อย
30. การส่งเสริมและการสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ภารกิจและหน้าที่ขององค์การส่วนตำบล หมายถึง การแก้ไขปัญหาและสนองตอบ ความต้องการของชุมชนระดับตำบลซึ่งมีขอบเขตตามที่พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 บัญญัติไว้ว่า โดยทั่วไปจะเรียกว่า ภารกิจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 นายอำเภอกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย

5.2 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้หากมีการกระทำเป็นการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

5.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้บริหารทั้งคณะหรือบางคนพ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นว่ามี การกระทำฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ตามมติคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ ในการประชุม ครั้งที่ 6/2551 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2551 โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี, 2553 : 3)

1. นายทองบ่อ ยุกลชิต (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2544)
2. นายอ่อน จุฑะบาล (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 – พ.ศ.2548)
3. นายสุรสิทธิ์ บรรพกลม (ตั้งแต่ 31 กรกฎาคม 2548 – 30 กรกฎาคม 2552)
4. นายสุรสิทธิ์ บรรพกลม (ตั้งแต่ 6 กันยายน 2552 ถึงปัจจุบัน)

ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล คือ

1. นางนันทวัน หรสิทธิ์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 – 2 ธันวาคม 2547)
2. จำเอกสมพงษ์ สกุลรัตน์ (ตั้งแต่ 3 ธันวาคม 2547 – จนถึงปัจจุบัน)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

ที่ตั้ง ตำบลสามัคคีอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอร่องคำ อยู่ห่างจากอำเภอร่องคำ 4 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ 38 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลอัคระคำ และตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลเหล่าอ้อย และตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลขามเปี้ย อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลโพนงาม และตำบลโคกสมบูรณ์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

เนื้อที่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 46 ตารางกิโลเมตร (24,375 ไร่)

ภูมิประเทศ ตำบลสามัคคีมีสภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีลำห้วยอัคระและลำห้วยนาเรียงไหลผ่านซึ่งมีน้ำตลอดปี แต่ไม่เพียงพอในการทำการเกษตร พื้นที่ทางการเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทานอาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตร

การปกครอง แบ่งการปกครองออกเป็น 15 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านโนนสามัคคี	หมู่ที่ 9 บ้านนาเรียง
หมู่ที่ 2 บ้านโคกสำราญ	หมู่ที่ 10 บ้านนาเรียง
หมู่ที่ 3 บ้านนาเรียง	หมู่ที่ 11 บ้านทรัพย์เจริญ
หมู่ที่ 4 บ้านนาเรียง	หมู่ที่ 12 บ้านนาเรียง
หมู่ที่ 5 บ้านเหล่าเขื่อง	หมู่ที่ 13 บ้านนาคำ
หมู่ที่ 6 บ้านโนนเสียว	หมู่ที่ 14 บ้านคำไผ่
หมู่ที่ 7 บ้านโคกสำราญ	หมู่ที่ 15 บ้านโคกสำราญ
หมู่ที่ 8 บ้านโนนศรีสวัสดิ์	

มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,420 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี, 2553 : 4)

ผังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับที่	ประเภท	จำนวนประชากร
1	ชาย	2,660
2	หญิง	2,760
	รวม	5,420

สภาพทางเศรษฐกิจ

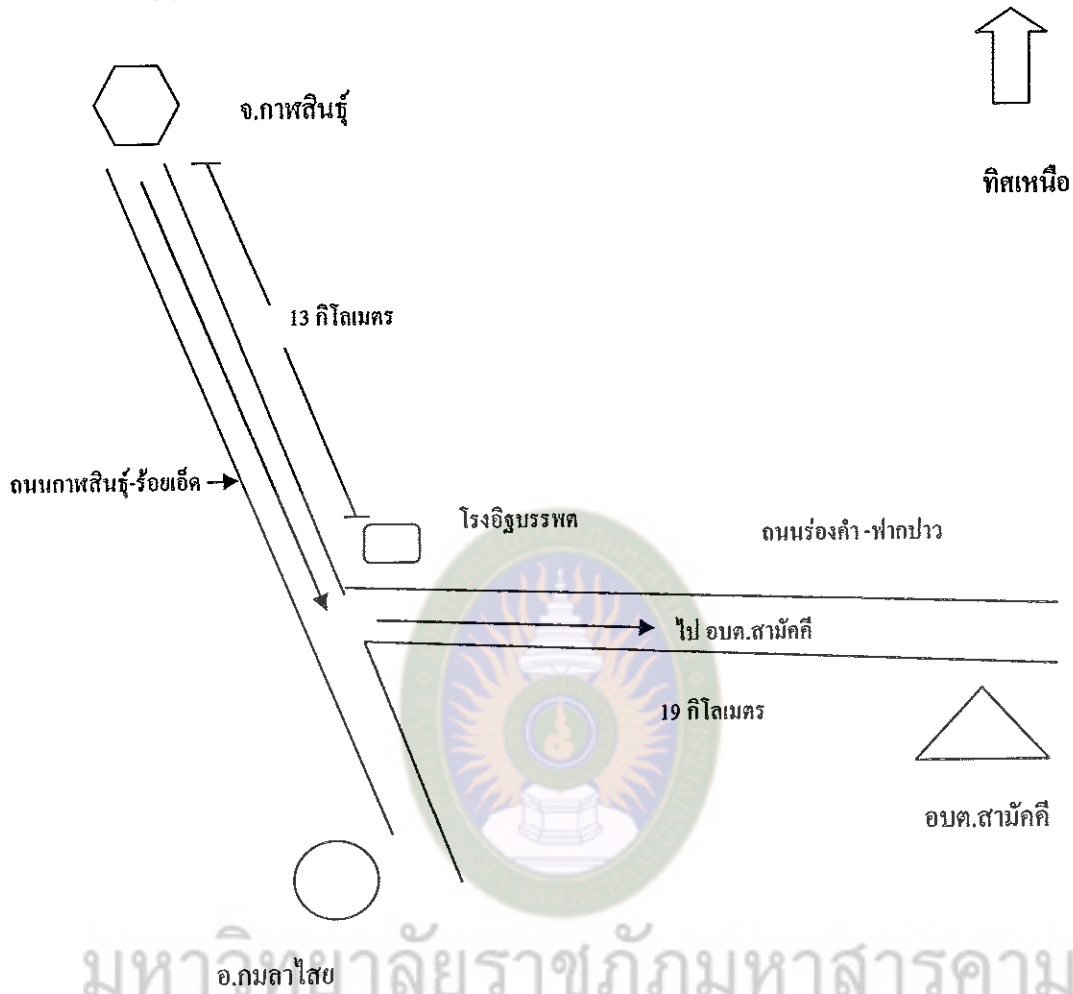
อาชีพ ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 85 ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม เป็นอาชีพหลัก พืชที่ปลูกมาก คือ ข้าว ถั่วลิสง มันสำปะหลัง ไม้ผล ทำไร่นาสวนผสม ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้แก่ การเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงโค เลี้ยงกระบือ เลี้ยงสุกร การประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมีอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือนสำหรับการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายมีน้อย ปลูกที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ ปลาตะเพียน ปลานิล ปลาไน ปลาดุก เป็นต้น

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปั๊มน้ำมันและก๊าซ จำนวน 6 แห่ง และ โรงสี จำนวน 5 แห่ง

สภาพทางสังคม แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

1. การศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง (ขยายโอกาส 1 แห่ง) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่ง ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จำนวน 15 แห่ง
2. สถาบันและองค์กรทางศาสนา วัด/สำนักสงฆ์ จำนวน 11 แห่ง
3. สาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 1 แห่ง
4. การคมนาคม ใช้ทางบก ถนนส่วนใหญ่ร้อยละ 80 เป็นถนนลูกรัง มีถนนสายหลัก 1 สาย อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยสภาพทั่วไปแล้วการคมนาคมในหมู่บ้านยังไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านยังเป็นหลุมเป็นบ่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี มีเส้นทางการเดินทางดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

ที่มา : ส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

5. การโทรคมนาคม โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 13 แห่ง
6. การไฟฟ้า ไฟฟ้าเข้าถึงครบทุกหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน
7. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนบุคลากร
จำนวน 46 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ จำนวน 14 คน พนักงานจ้าง
ตามภารกิจ จำนวน 22 คน และพนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 10 คน
8. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล (ข้อมูล ณ 1 เมษายน 2553)
ประจำปีงบประมาณ 2553 รวม 19,710,124.17 บาท แยกเป็น
 - 8.1 รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง 262,636.86 บาท

8.2 รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆจัดเก็บให้ จำนวน 8,509,012.00 บาท

8.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 10,938,475.31 บาท

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ที่ตั้ง เนื้อที่ ภูมิประเทศ การปกครอง สภาพทางเศรษฐกิจ เช่น อาชีพและสภาพสังคม ได้แก่ การศึกษา สถาบันองค์กรทางศาสนา สาธารณสุข การคมนาคม เป็นต้น

2. บทบาทหน้าที่ของส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

2.1 พนักงานส่วนตำบล

2.1.1 พนักงานส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการซึ่งได้รับการบรรจุและ แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณ หมวดเงินเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือจากงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของ รัฐบาลที่ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบลนำมาจัดเป็น เงินเดือนของพนักงานส่วนตำบล

2.1.2 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วน ตำบลและพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการ ประจําขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ กฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายและควบคุมดูแลการ ปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง ดังนี้

2.2 โครงสร้างส่วนราชการ

องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคีมีโครงสร้างส่วนราชการทั้งหมด 4 ส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

2.2.1 สำนักปลัดงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ความรับผิดชอบ เกี่ยวกับราชการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล และราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ ของกอง หรือส่วนราชการใดในองค์การบริหารส่วนตำบล งานการสังคมสงเคราะห์ งานส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะรวมทั้งกำกับและเร่งรัด การปฏิบัติราชการของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเกี่ยวกับ

สาธารณสุข อนามัยการป้องกัน และรักษาโรคการรักษาความสะอาดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวางแผนประสาน คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากร ป่าไม้ ดิน น้ำ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น รวมทั้งการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบและดำรงไว้ซึ่งสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิต และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2.2 ส่วนการคลัง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกา งานเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอื่น ๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่างๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียนคุมเงินรายได้รายจ่ายต่าง ๆ และงานพัสดุ

2.2.3 ส่วนโยธา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรม การจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบ และเขียนแบบ การตรวจสอบ การก่อสร้าง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนการปฏิบัติงานการก่อสร้างและซ่อมบำรุง การควบคุมการก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานแผนงานด้านวิศวกรรมเครื่องจักรกล การรวบรวมประวัติติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานเครื่องจักรกล การควบคุม การบำรุงรักษาเครื่องจักรกล และยานพาหนะ งานเกี่ยวกับแผนงานควบคุม เก็บรักษา การเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

2.2.4 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการส่งเสริมการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของประชาชน การสนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และทรัพย์สินต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา จัดสถานที่เพื่อการศึกษา ส่งเสริม ทำนุบำรุง และรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของท้องถิ่น วัฒนธรรมด้านภาษา การดำเนินชีวิต ส่งเสริมสนับสนุนการเล่นกีฬา การส่งเสริมและพัฒนาการแหล่งท่องเที่ยว และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับ มอบหมาย

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานองค์การบริหาร

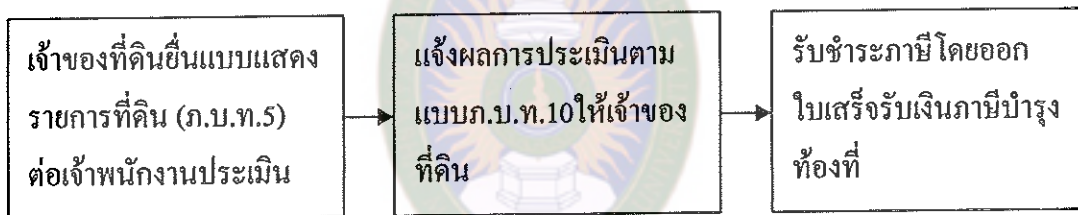
ส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

3. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี ได้ดำเนินการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 พ.ศ. 2546 ซึ่งดำเนินการตั้งตั้งแต่ปี 2547 จำนวน 11 กระบวนการ (องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี, 2553 : 10 – 13) ดังนี้

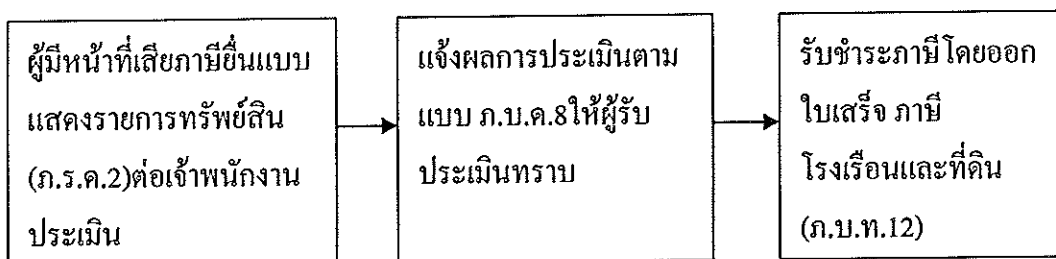
3.1 กระบวนการเสียภาษี

3.1.1 ภาษีบำรุงท้องที่ กระบวนการ 3 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 5 นาที/ราย

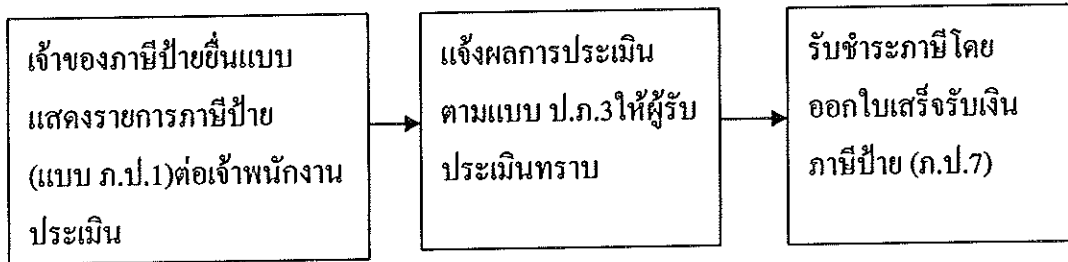
แผนภูมิที่ 2 กระบวนการเสียภาษีบำรุงท้องที่

3.1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน กระบวนการ 3 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 5 นาที/ราย

แผนภูมิที่ 3 กระบวนการเสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน

3.1.3 ภาษีป้าย กระบวนการ 3 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 5 นาที/ราย

แผนภูมิที่ 4 กระบวนการเสียภาษีป้าย

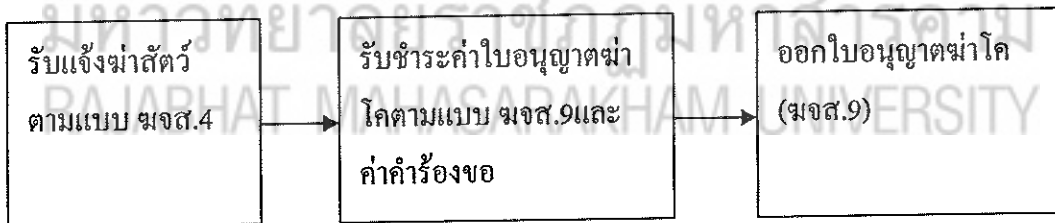
3.1.4 ออกใบอนุญาตฆ่าโค กระบวนการ 3 ขั้นตอนรวมระยะเวลา 5 นาที/ราย

แผนภูมิที่ 5 กระบวนการออกใบอนุญาตฆ่าโค

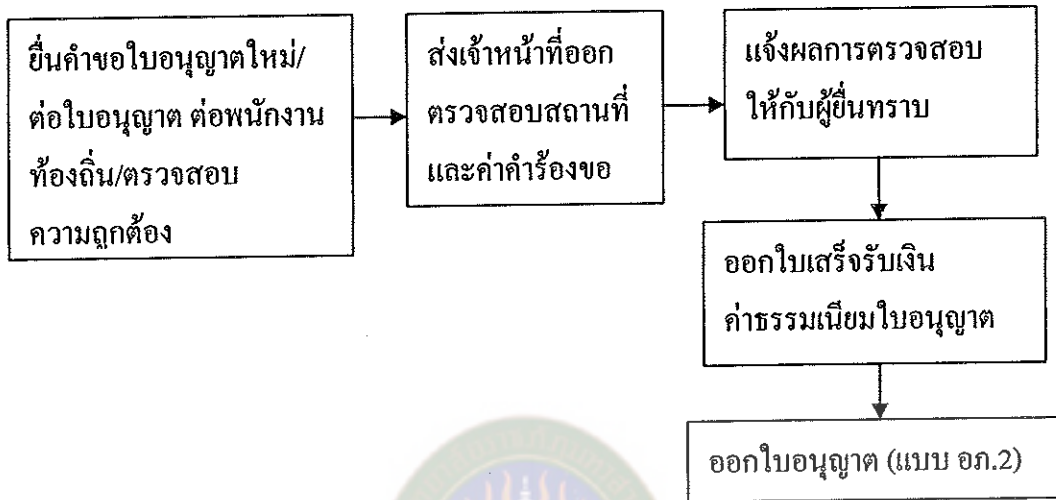
3.1.5 ออกใบอนุญาตฆ่าสุกร กระบวนการ 3 ขั้นตอน รวมระยะเวลา

5 นาที/ราย

แผนภูมิที่ 6 กระบวนการออกใบอนุญาตฆ่าสุกร

3.1.6 ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กระบวนการ 5 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 5 วัน/ราย

แผนภูมิที่ 7 กระบวนการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

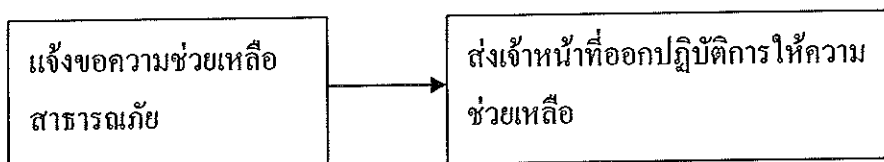
3.2 กระบวนการรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์

3.2.1 สนับสนุนน้ำอุปโภคบริโภค กระบวนการ 3 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 3 ชม./ราย

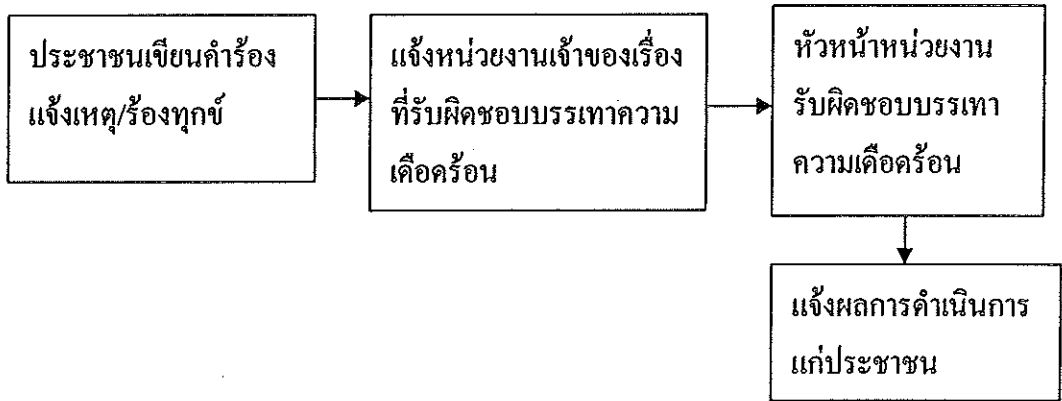
แผนภูมิที่ 8 กระบวนการสนับสนุนน้ำอุปโภคบริโภค

3.2.2 ช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย กระบวนการ 2 ขั้นตอน ช่วยเหลือในทันที

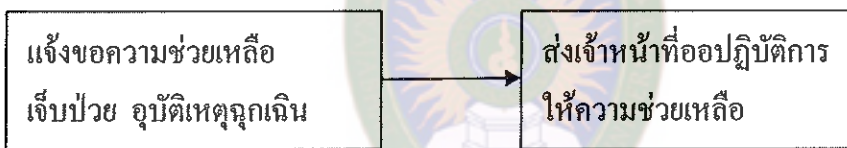
แผนภูมิที่ 9 กระบวนการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย

3.2.3 รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ กระบวนการ 4 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 7 วัน

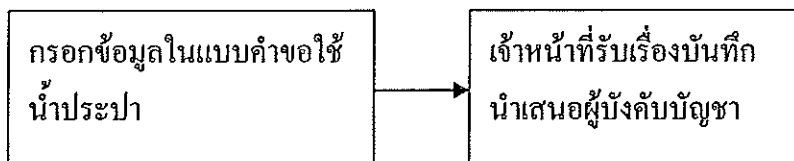
แผนภูมิที่ 10 กระบวนการรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์

3.2.4 รับแจ้งเจ็บป่วยฉุกเฉิน อุบัติเหตุฉุกเฉิน กระบวนการ 2 ขั้นตอน ช่วยเหลือ ในทันที

แผนภูมิที่ 11 กระบวนการรับแจ้งเจ็บป่วยฉุกเฉิน อุบัติเหตุฉุกเฉิน

3.2.5 ยื่นคำขออนุญาตใช้น้ำประปา กระบวนการ 2 ขั้นตอน รวมระยะเวลา 5 นาที/ราย

แผนภูมิที่ 12 กระบวนการยื่นคำขออนุญาตใช้น้ำประปา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดกระบวนการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546 เพื่อเป็นการบริการประชาชน และเป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จักรภัทร ชาริคำ (2550 : 91-93) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติ ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักนิติธรรมและหลักมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ฉลองนพ อัมพรรัตน์ (2550 : 80-83) วิจัยเรื่องการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงาน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในเขตอำเภออมลาคาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานที่มีเพศ และระดับการศึกษา มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นบุคลากรในหน่วยงานที่มีอายุ และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บวร วิเศษสุนทร (2550 : 95-99) วิจัยเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ และการศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกัน

เจริญ กาศโอสถ (2551 : 94-100) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการพัฒนาการปฏิบัติงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า ด้านหลักความรับผิดชอบและหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองมาคือด้านหลักการมีส่วนร่วมหลักความคุ้มค่าหลักคุณธรรม และหลักความโปร่งใสผลการศึกษาเป็นรายข้อพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ให้โอกาสประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินงาน โครงการต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและองค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนหรือจัดอบรมธรรมะให้ประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่า

2.1 ด้านนิติธรรม ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการเสนองานและการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตำบล บางส่วนไม่สนใจและไม่ปรับตัวต่อการปฏิบัติตามข้อบัญญัติตำบล

2.2 ด้านคุณธรรม ประชาชนบริโภควัตถุนิยมมากขึ้นทำให้ขาดคุณธรรม ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลใช้อำนาจมากเกินไปไม่สนใจในความเสี่ยงขาดการอบรมและพัฒนาให้ข้าราชการหรือประชาชนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม

2.3 ด้านความโปร่งใส มีปัญหาในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญเนื่องจากไม่มีเว็บไซต์เป็นของตนเองมีการทุจริตและประพฤติมิชอบด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ทุกวิธีเป็นจำนวนมาก ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 ด้านการมีส่วนร่วม อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมากความคิดเห็นนโยบายต่างๆ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเพียงคนเดียวผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญการพัฒนาในแต่ละด้านไม่ทั่วถึงประชาชนไม่ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุม

2.5 ด้านความรับผิดชอบ นโยบายอยู่กับผู้บริหารคนเดียว แก้ปัญหาไม่ครอบคลุม ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา รวมทั้งพนักงานบางคนไม่สนใจในการทำงาน

2.6 ด้านความคุ้มค่า การขยายตัวของภารกิจถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจส่งผลกระทบต่อทำให้ใช้พลังงานและปัจจัยการบริหารเพิ่มมากขึ้นมาตรการ

รณรงค์ประหยัดพลังงานไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายภาครัฐได้เนื่องจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ราคาน้ำมัน ไฟฟ้า มีราคาสูงขึ้น

บำรุง ก้อนทอง (2551 : 68 - 73) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ได้แก่ หลักความรับผิดชอบรองลงมา หลักความมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม ตามลำดับส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

พรสุดา ทับทิม (2551 : 78 - 83) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมมีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมาคือหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม ส่วนประสิทธิภาพการบริหารงานด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าร้อยละของการเห็นด้วยสูงสุด

ยงยุทธ รักษาภิญญ์ (2551 : 60-63) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลต่อคณะผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานเทศบาล พนักงานจ้างทั่วไป และพนักงานจ้างตามภารกิจส่วนใหญ่คิดว่าผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ มีการบริหารงานบุคคลเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน โดยมีความเป็นธรรมาภิบาลมากที่สุด ด้านหลักความคุ้มค่า เฉลี่ยร้อยละ 69.4 ด้านหลักความรับผิดชอบ เฉลี่ยร้อยละ 67.9 ด้านความโปร่งใสเฉลี่ยร้อยละ 65.9 และด้านคุณธรรม มีความเป็นธรรมาภิบาลน้อยที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 63.0 และจากการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าพนักงานเทศบาล พนักงานจ้างทั่วไป และพนักงานจ้างตามภารกิจ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยส่วนใหญ่คิดว่ามีการบริหารงานบุคคลเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน โดยมีความเป็นธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่ามากที่สุด และด้านหลักคุณธรรมมีความเป็นธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ศิริฝน ทาแกง (2551 : 48 – 50) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาองค์การบริหารตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลในแต่ละด้าน จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีเพศอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ไม่แตกต่างกัน

อริศรา อรรถชาติศรี (2551 : 90-93) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของกรรมการชุมชน ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของกรรมการชุมชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกรรมการชุมชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลเมืองมหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม พบว่า กรรมการชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และกรรมการชุมชนที่อาศัยอยู่ต่างเขตชุมชน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จิตติพร ดลवास (2552 : 114 – 119) วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขา อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขา อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักกนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ตามลำดับ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขา อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน

การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขาที่ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่ส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขา ที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสามขา อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนด้านความคุ้มค่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการปฏิบัติงาน การบริหารงาน การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยยังพบปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในองค์การ และภายนอกองค์การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าเรื่องความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้อาศัย
 กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาประกอบการศึกษา ประกอบด้วย หลักนิติธรรม
 หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความ
 ค้ำจุน (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 : 13)

ข้อมูลส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ทำงาน

ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการปฏิบัติงาน
 ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน
 ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
 6 ด้านดังนี้

- 1.หลักนิติธรรม
- 2.หลักคุณธรรม
- 3.หลักความโปร่งใส
- 4.หลักการมีส่วนร่วม
- 5.หลักความรับผิดชอบ
- 6.หลักความค้ำจุน

แผนภูมิที่ 13 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา